

ภาคผนวก ก

ตัวอย่างการคำนวณ

ภาคผนวก ก

ตัวอย่างการคำนวณ

ก.1 การคำนวณขนาดผลึกและแลตทิซพารามิเตอร์

ขนาดของผลึกของโลหะคำนวณได้จากสมการของ Debye-Scherrer

$$d = \frac{0.9\lambda_{K\alpha_1}}{\beta_{2\theta}\cos\theta_{\max}} \quad (\text{ก.1})$$

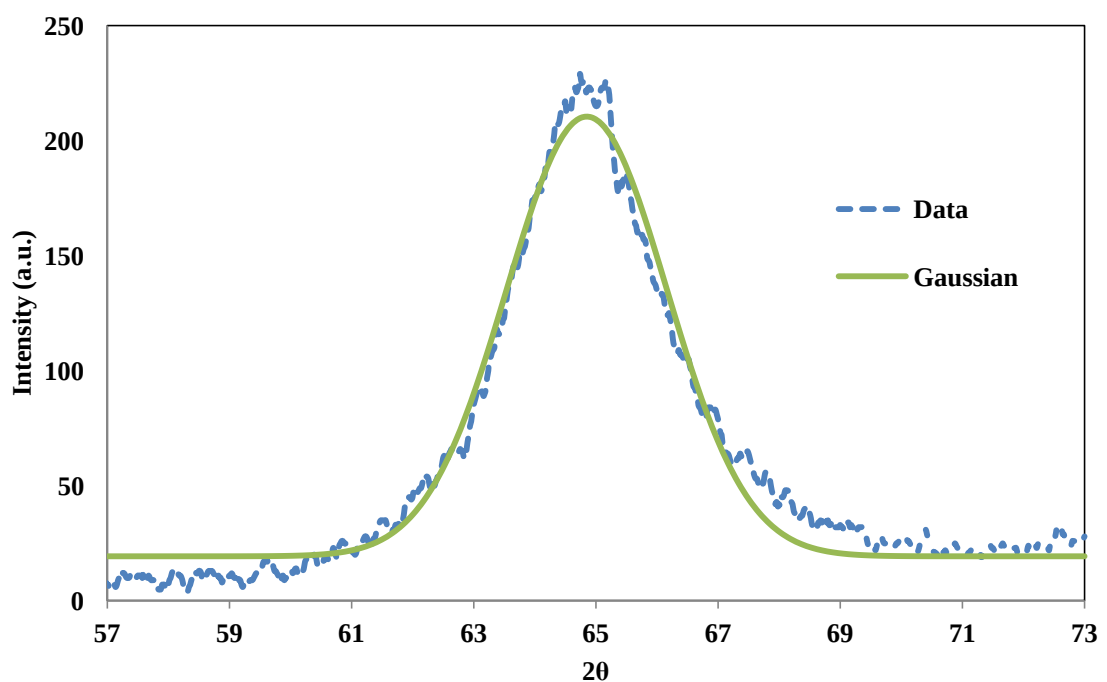
เมื่อ $\lambda_{K\alpha_1}$ = ความยาวของคลื่น (1.5406 Å ,เมื่อใช้ Cu K_{α})

$\beta_{2\theta}$ = ความกว้างที่ครึ่งหนึ่งของความสูงของยอดที่สูงที่สุดของพีค (เรเดียน)

$\theta_{\max}$ = มุมการเลี้ยวเบนสำหรับพีค ($^{\circ}$)

รูปที่ ก.1 แสดงกราฟของ Au ที่ระนาบ (220) โดยพีคของการสะท้อนของตัวเร่งปฏิกิริยา Au/C แสดง

ด้วยเส้นสีน้ำเงิน และ พีคการสะท้อนโดย Gaussian fitted แสดงด้วยเส้นสีเขียว

รูปที่ ก.1 การสะท้อนของ Au ระนาบ (220) สำหรับ Au/C

จากการ fitted Gaussian โดยโปรแกรม Origin , ทำให้ได้ค่าที่นำไปใช้คำนวณต่อสองค่าคือ

-ความกว้างที่ครึ่งหนึ่งของความสูงของยอดที่สูงที่สุดของพีค (FWHM) หรือค่า $\beta_{2\theta}$ หากจะนำค่าที่ได้จากโปรแกรมไปคำนวณต้องเปลี่ยนเป็นหน่วย เรเดียน

-ค่ามุมการเลี้ยวเบนที่มากที่สุดของพีค (θ_{max}) เมื่อหารด้วยสองจะทำให้ได้ค่า θ

ตัวอย่างการคำนวณขนาดผลึกและแลตทิซพารามิเตอร์ของทองระนาบ (220)

ขนาดผลึกของ Au ที่ระนาบ (220)

จากโปรแกรม $\beta_{2\theta}$ คือ 0.060718 เรเดียน และ θ คือ 32.44546° เรเดียน

ดังนั้น ขนาดผลึกเฉลี่ยของ Au คือ

$$d = \frac{0.9 \times 0.15406 \text{ นาโนเมตร}}{((0.060718 \text{ เรเดียน}) \times (\cos(32.44546)))}$$

$$= 2.7 \text{ นาโนเมตร}$$

แลตทิซพารามิเตอร์ของ Au ที่ระนาบ (220)

แลตทิซพารามิเตอร์ของ Au สามารถหาได้จากสมการของ Bragg

$$n\lambda = 2d\sin\theta \quad (\text{ก.2})$$

พิจารณา $n = 1$

$$d = \frac{\lambda}{2(\sin\theta)} \quad (\text{ก.3})$$

ในขณะที่

$$\frac{1}{d^2} = \frac{h^2}{a^2} + \frac{k^2}{b^2} + \frac{l^2}{c^2} \quad (\text{ก.4})$$

เมื่อ h, k และ l คือ ระนาบของผลึกที่สนใจ

a, b และ c คือ แลตทิซพารามิเตอร์

กรณีที่ระบบผลึกเป็นแบบ Cubic $a = b = c$

ค่า d -spacing สำหรับ Face-Centered Cubic จะได้เป็น

$$\frac{1}{d^2} = \frac{(h^2 + k^2 + l^2)}{a^2} \quad (\text{ก.5})$$

ที่ระนาบ (220) ของทอง

$$\begin{aligned}\frac{1}{d^2} &= \frac{(2^2+2^2+0)}{a^2} \\ \frac{1}{d^2} &= \frac{(8)}{a^2} \\ d &= \frac{a}{\sqrt{8}}\end{aligned}\quad (ก.6)$$

นำค่า d จากสมการ (ก.3) แทนลงในค่า d ของสมการ (ก.6)

$$\begin{aligned}\frac{\lambda}{2\sin\theta} &= \frac{a}{\sqrt{8}} \\ a &= \frac{\lambda\sqrt{8}}{2\sin\theta}\end{aligned}$$

แทนค่า λ และ θ

$$a = \frac{1.5406 \text{ อังสตรอม} \times \sqrt{8}}{2 (\sin 32.44)}$$

เพราะฉะนั้นแลตทิซพารามิเตอร์ของ Au ที่ ระนาบ(220) มีค่า = 4.0959 นาโนเมตร

ขนาดผลึกและแลตทิซพารามิเตอร์ของทองที่ระนาบ (111)

ขนาดผลึกของ Au ที่ระนาบ (111)

การคำนวณหาขนาดผลึกใช้สมการในการคำนวณเดิม คือสมการ

$$d = \frac{0.9\lambda_{K\alpha_1}}{\beta_2\theta_{\cos\theta_{\max}}}\quad (ก.1)$$

จากโปรแกรม $\beta_{2\theta} = 0.054705$ เรเดียน และ $\theta = 19.18505^\circ$ เรเดียน

$$d = \frac{0.9 \times 0.15406 \text{ นาโนเมตร}}{((0.054705 \text{ เรเดียน}) \times (\cos (19.18505)))}$$

เพราะฉะนั้นขนาดผลึกของทองที่ระนาบ (111) = 2.68 นาโนเมตร

แลตทิซพารามิเตอร์ของทองที่ระนาบ (111)

จากสมการ

$$\frac{1}{d^2} = \frac{(h^2+k^2+l^2)}{a^2}\quad (ก.5)$$

ที่ระนาบ (111) ของทอง

$$\begin{aligned}\frac{1}{d^2} &= \frac{(1^2+1^2+1^2)}{a^2} \\ \frac{1}{d^2} &= \frac{(3)}{a^2} \\ d &= \frac{a}{\sqrt{3}}\end{aligned}\tag{ก.7}$$

นำค่า d จากสมการ (ก.3) แทนลงในค่า d ของสมการ (ก.7)

$$\begin{aligned}\frac{\lambda}{2\sin\theta} &= \frac{a}{\sqrt{3}} \\ a &= \frac{\lambda\sqrt{3}}{2\sin\theta}\end{aligned}$$

แทนค่า λ และ θ

$$a = \frac{1.5406 \text{ อังสตรอม} \times \sqrt{3}}{2 \sin 19.18505}$$

เพราะฉะนั้นแลตทิซพารามิเตอร์ของทองที่ระนาบ (111) = 4.0584 นาโนเมตร

ก.1.2 เปรียบเทียบการคำนวณขนาดผลึกและแลตทิซพารามิเตอร์ ระหว่างระนาบ (111) และ (220) ของตัวเร่งปฏิกิริยาแบบควบคุมปริมาณโลหะรวมคงที่ 20%

ตารางที่ ก.1 เปรียบเทียบการคำนวณขนาดผลึกระหว่างระนาบ (111) และ (220)

ตัวเร่งปฏิกิริยา	ขนาดผลึก		ร้อยละของความแตกต่างทั้งสองระนาบ (%)
	ระนาบ (220)	ระนาบ (111)	
Au/C	2.6853	2.6835	0.07
Au ₄ Ni ₁ /C	3.1327	3.0979	0.01
Au ₃ Ni ₁ /C	4.4812	4.4768	0.09
Au ₂ Ni ₁ /C	4.9794	4.8999	0.02
Au ₁ Ni ₁ /C	4.8614	4.1475	0.04

ตารางที่ ก.2 เปรียบเทียบการคำนวณ แลตทิซพารามิเตอร์ ระหว่างระนาบ (111) และ (220)

ตัวเร่งปฏิกิริยา	แลตทิซพารามิเตอร์		ร้อยละความต่างของ สองระนาบ (%)
	ระนาบ (220)	ระนาบ (111)	
Au/C	4.0595	4.0584	0.03
Au ₄ Ni ₁ /C	4.0511	4.0547	0.08
Au ₃ Ni ₁ /C	4.0528	4.0523	0.01
Au ₂ Ni ₁ /C	4.0557	4.0553	0.01
Au ₁ Ni ₁ /C	4.0572	4.0568	0.01

ก.2 การเตรียมตัวเร่งปฏิกิริยา

ก.2.1 การเตรียมตัวเร่งปฏิกิริยา Au/C

การเตรียมตัวเร่งปฏิกิริยา Au/C ที่โหลดทอง 20%

ในปริมาณตัวเร่งปฏิกิริยา 100 มิลลิกรัม จะมีปริมาณโลหะทอง 20 มิลลิกรัม

มวลโมเลกุลของทอง (Au) = 197 กรัม

มวลโมเลกุลสารเริ่มต้นของทอง (HAuCl₄·3H₂O, 99.9% Aldrich) = 394 กรัม

ตัวเร่งปฏิกิริยา 100 มิลลิกรัม ใช้ ทอง 20 มิลลิกรัม

หาปริมาณของสารเริ่มต้นของทองทองเมื่อใช้ทองในการโหลด 20 มิลลิกรัม

Au 197 มิลลิกรัม ใช้ HAuCl₄·3H₂O 394 มิลลิกรัม

ดังนั้น Au 20 มิลลิกรัม ใช้ HAuCl₄·3H₂O 40 มิลลิกรัม

หาปริมาณน้ำที่ละลายสารเริ่มต้นทอง

ความเข้มข้นของโซล Au ในสารละลายคือ 110 มิลลิกรัม/ลิตร หรือ 5.588×10^{-4} โมลาร์

ดังนั้น Au 20 มิลลิกรัม จะละลายในน้ำ $(20 \times 1000)/110 = 181.18$ มิลลิลิตร

∴ ชั่งสารเริ่มต้นทอง 40 มิลลิกรัม ละลายในน้ำกลั่น 181.18 มิลลิลิตร

พอลิไวนิลแอลกอฮอล์ (PVA)

มวลโมเลกุลของ $C=12, H=1, O=16$

มวลโมเลกุลของ $(CH_2=CH-OH)_n$ คำนวณหน่วยที่ซ้ำกัน $= (12+2(1)) + (12+1) + (16+1) = 44$ กรัม

อัตราส่วนโดยโมล Au: PVA คือ 1:0.9 หรืออัตราส่วนโดยน้ำหนักคือ 1:0.2

สำหรับ Au 20 มิลลิกรัม ต้องใช้ PVA $(20 \times 0.2) / 1 = 4$ มิลลิกรัม

ความเข้มข้นของพอลิไวนิลแอลกอฮอล์ (PVA) คือ 1% โดยน้ำหนัก

พอลิไวนิลแอลกอฮอล์	1	กรัม	น้ำกลั่น	100	มิลลิตร
ถ้า พอลิไวนิลแอลกอฮอล์	4	มิลลิกรัม	น้ำกลั่นเท่ากับ	0.4	มิลลิตร
ต้องการเตรียมพอลิไวนิลแอลกอฮอล์ในน้ำกลั่น 5 มิลลิตร					
น้ำกลั่น	0.4	มิลลิตร	พอลิไวนิลแอลกอฮอล์	4	มิลลิกรัม
ถ้า น้ำกลั่น	5	มิลลิตร	ใช้ พอลิไวนิลแอลกอฮอล์ เท่ากับ	50	มิลลิกรัม

∴ ชั่งพอลิไวนิลแอลกอฮอล์ 50 มิลลิกรัม ละลายในน้ำกลั่น 5 มิลลิตร และดูดมาใช้ 0.4 มิลลิตร

โซเดียมโบโรไฮไดรด์ ($NaBH_4$)

มวลโมเลกุลของ $Na = 23, B = 10.8, H = 1$

มวลโมเลกุล ของ $NaBH_4$ $23 + 10.8 + 4(1) = 37.8$ กรัม

อัตราส่วนโดยโมลของ Au: $NaBH_4$ = 1:4

Au 20 มิลลิกรัม $= (0.02 \text{ gAu} / 197) = 1.015 \times 10^{-4}$ โมล

ดังนั้นต้องใช้ โซเดียมโบโรไฮไดรด์ $= 1.015 \times 10^{-4} \times 4 = 4.06 \times 10^{-4}$ โมล

ความเข้มข้นของโซเดียมโบโรไฮไดรด์ สำหรับรีดักชัน Au คือ 0.1 โมลาร์

ดังนั้นปริมาณของโซเดียมโบโรไฮไดรด์ ที่ใช้คือ $= (4.06 \times 10^{-4} \times 1000) / 0.1 = 4.06$ มิลลิกรัม

ต้องการเตรียมโซเดียมโบโรไฮไดรด์ ในน้ำกลั่น 5 มิลลิตร

หาปริมาณของโซเดียมโบโรไฮไดรด์ เมื่อใช้น้ำกลั่น 5 มิลลิตร ที่ทำให้มีความเข้มข้น 0.1 โมลาร์

น้ำกลั่น	4.06	มิลลิตร	มี โซเดียมโบโรไฮไดรด์	15.41	มิลลิกรัม
เมื่อน้ำกลั่น	5	มิลลิตร	มี โซเดียมโบโรไฮไดรด์	18.98	มิลลิกรัม

∴ ชั่งโซเดียมโบโรไฮไดรด์ 18.98 มิลลิกรัม ละลายในน้ำกลั่น 5 มิลลิตร และดูดมาใช้ 4.06 มิลลิตร

คาร์บอน

สำหรับตัวเร่งปฏิกิริยา Au/C จะมีปริมาณทอง 20 % ของน้ำหนักตัวเร่งปฏิกิริยา

เมื่อเตรียมตัวเร่งปฏิกิริยา 100 มิลลิกรัม

ดังนั้นจะมีน้ำหนักคาร์บอน = $100 - 20 = 80$ มิลลิกรัม

∴ ชั่งคาร์บอน 80 มิลลิกรัม ละลายในเอทานอลประมาณ 1-2 มิลลิลิตร

ก.2.2 การเตรียมตัวเร่งปฏิกิริยาแบบควบคุมปริมาณโลหะรวมคงที่ 20%

การเตรียมด้วยวิธีนี้จะมีทองกับนิกเกิลรวมกัน 20% เช่น ถ้าเตรียมตัวเร่งปฏิกิริยา 100 มิลลิกรัม

ปริมาณทองกับนิกเกิลรวมกันต้องมีค่าเท่ากับ 20 มิลลิกรัม

ตัวอย่างการคำนวณตัวเร่งปฏิกิริยา $\text{Au}_4\text{Ni}_1/\text{C}$

ที่ร้อยละ Au:Ni = 0.8:0.2

มวลโมเลกุล ของ Ni = 58.7 กรัม

มวลโมเลกุลของ Ni = 58.7, Cl = 35.5, H = 1

มวลโมเลกุลของสารเริ่มต้นนิกเกิล $\text{NiCl}_2\cdot 6\text{H}_2\text{O}$

= 237.71 กรัม

หามวลโมเลกุลเฉลี่ยของโลหะทองกับนิกเกิล = $(197 \times 0.8) + (58.7 \times 0.2)$

= 169.31 กรัม โลหะ/โมล โลหะ

หา โมลรวมของโลหะ(ทองกับนิกเกิล) = $(20 \text{ มิลลิกรัม โลหะ}) / (169.31 \text{ กรัมโลหะ/โมล โลหะ})$

= 1.1813×10^{-4} โมล โลหะ

หา โมลของ Au

= 1.1813×10^{-4} โมล โลหะ x 0.8

= 9.450×10^{-5} โมล Au

หา โมลของ Ni

= 1.1813×10^{-4} โมล โลหะ x 0.2

= 2.3625×10^{-5} โมล Ni

คิดเป็นน้ำหนัก โดยนำ โมล x มวลโมเลกุล

Au = $(9.450 \times 10^{-5} \text{ โมล Au}) \times (197 \text{ กรัม Au/ โมล Au})$

= 18.6166 มิลลิกรัม Au

Ni = $(2.3625 \times 10^{-5} \text{ โมล Ni}) \times (58.7 \text{ กรัม Ni/ โมล Ni})$

= 1.3868 มิลลิกรัม Ni

ดังนั้นต้องชั่งสารเริ่มต้นของโลหะทั้งสองดังนี้

$\text{HAuCl}_4 \cdot 3\text{H}_2\text{O} = \frac{(394 \times 18.6166)}{(197)}$

= 37.32 มิลลิกรัม

$$\text{NiCl}_2 \cdot 3\text{H}_2\text{O} = \frac{(237.7 \times 1.3686)}{(58.7)} = 5.5 \text{ มิลลิกรัม}$$

$$\text{ต้องชั่ง คาร์บอน} = 100 - (18.62 + 1.38) = 80 \text{ มิลลิกรัม}$$

NaBH₄

อัตราส่วนโดยโมลของ โลหะ:โซเดียมโบโรไฮไดรด์ = 1:4

โมลโลหะคือ 1.1813×10^{-4} โมล

$$\text{ดังนั้นต้องใช้ โซเดียมโบโรไฮไดรด์} = 1.1813 \times 10^{-4} \times 4 = 4.73 \times 10^{-4} \text{ โมล}$$

ความเข้มข้นของ โซเดียมโบโรไฮไดรด์ สำหรับรีดักชัน Au คือ 0.1 โมลลาร์

$$\begin{aligned} \text{ปริมาณของ NaBH}_4 \text{ ที่ใช้} &= (4.73 \times 10^{-4} \times 1000) / 0.1 \\ &= 4.73 \text{ มิลลิลิตร} \end{aligned}$$

ดังนั้น ชั่งโซเดียมโบโรไฮไดรด์ 18.98 มิลลิกรัม ละลายในน้ำกลั่น 5 มิลลิลิตร และนำมาใช้ 4.73 มิลลิลิตร

PVA

สำหรับ PVA ใช้ปริมาณเช่นเดียวกับการเตรียม Au/C

ก.2.3 การเตรียมตัวเร่งปฏิกิริยาแบบควบคุมปริมาณทองคำที่ 20%

การเตรียมด้วยวิธีนี้ จะมีปริมาณทอง 20% ของน้ำหนักตัวเร่งปฏิกิริยา

เช่น เตรียมตัวเร่งปฏิกิริยา 100 มิลลิกรัม จะเท่ากับ

$$100 \text{ มิลลิกรัมตัวเร่งปฏิกิริยา} - 20 \text{ มิลลิกรัมทอง} = \text{มิลลิกรัม निकเกิล} + \text{มิลลิกรัมคาร์บอน}$$

ตัวอย่างการคำนวณ Au₄Ni₁/C

คือที่ร้อยละ Au:Ni= 0.8:0.2

หา โมล Au

$$\begin{aligned} \text{เตรียม Au 20 มิลลิกรัม} &= (20 \text{ มิลลิกรัม Au}) / (197 \text{ กรัม Au} / \text{โมล Au}) \\ &= 1.0152 \times 10^{-4} \text{ โมล Au} \end{aligned}$$

จาก Au มีโมลมากกว่า Ni 4 เท่า

$$\text{หาโมล Ni} = 1.0152 \times 10^{-4} / 4 = 2.5380 \times 10^{-5} \text{ โมล Ni}$$

คิดเป็นน้ำหนัก โดยนำ โมล x มวลโมเลกุล

$$\text{Ni} = (2.5380 \times 10^{-5} \text{ โมล Ni}) \times (58.7 \text{ กรัม Ni} / \text{โมล Ni}) = 1.4898 \text{ มิลลิกรัม Ni}$$

ดังนั้นต้องชั่งสารเริ่มต้นของโลหะทั้งสองดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{-HAuCl}_4 \cdot 3\text{H}_2\text{O} &= \frac{(394 \times 20)}{(197)} = 40 \text{ มิลลิกรัม} \\
 \text{-NiCl}_2 \cdot 3\text{H}_2\text{O} &= \frac{(237.7 \times 1.4898)}{(58.7)} = 6.0328 \text{ มิลลิกรัม} \\
 \text{-คาร์บอน} &= 100 - (20 + 1.49) = 78.51 \text{ มิลลิกรัม}
 \end{aligned}$$

NaBH₄

โซเดียมโบโรไฮไดรด์ ใช้ในปริมาณเดียวกับการเตรียมแบบควบคุมปริมาณโลหะรวม 20%

PVA

สำหรับ PVA ใช้ปริมาณเช่นเดียวกับการเตรียมแบบควบคุมปริมาณโลหะรวม 20%

ก.3 ปริมาณโลหะนิกเกิล ที่วิเคราะห์ด้วยเทคนิค AAS

ตัวอย่างการคำนวณสำหรับตัวเร่งปฏิกิริยา Au₄Ni₁/C แบบควบคุมปริมาณโลหะรวมคงที่ 20%

โดยที่อัตราส่วนนี้จะมีปริมาณนิกเกิล 20%

ผลที่ได้จากการตรวจวัดปริมาณนิกเกิลด้วย AAS คือ 0.03 ppm

ปริมาตรของการกรองทั้งหมด คือ 129 มิลลิตร หรือ 0.129 ลิตร

น้ำหนักของนิกเกิลที่ได้จากการตรวจวัดด้วย AAS คือ

$$0.03 \text{ มิลลิกรัม/ลิตร} \times 0.129 \text{ ลิตร} = 0.00387 \text{ มิลลิกรัม}$$

ตอนเริ่มต้นในสารละลายของโซลของนิกเกิลมีปริมาณนิกเกิล 0.069266 มิลลิกรัม

คิดเป็น 20% นิกเกิล

ดังนั้น

(ปริมาณโลหะนิกเกิลที่ถูกดูดซับลงบนคาร์บอน = ปริมาณโลหะนิกเกิลเริ่มต้น – ปริมาณโลหะนิกเกิลที่หลงเหลืออยู่ในสารละลาย)

$$= 0.069266 \text{ มิลลิกรัม} - 0.00387 \text{ มิลลิกรัม} = 0.065369 \text{ มิลลิกรัม}$$

เพราะฉะนั้น ปริมาณโลหะนิกเกิลที่ถูกดูดซับลงบนคาร์บอน = 0.065369 มิลลิกรัม

จากนิกเกิลเริ่มต้น 0.069266 มิลลิกรัม 20%

$$\begin{aligned}
 \text{ถ้า} \quad & 0.065369 \text{ มิลลิกรัม} \quad \text{จะได้ } 0.065369 \text{ มิลลิกรัม} \times (20\% / 0.069266 \text{ มิลลิกรัม}) \\
 & = 18.89 \%
 \end{aligned}$$

ร้อยละปริมาณโลหะนิกเกิลที่ถูกดูดซับลงบนคาร์บอน 18.89 %

ตารางที่ ก.3 เปรียบเทียบปริมาณนิกเกิลที่ถูกดูดซับลงบนคาร์บอนระหว่างต้องการเตรียมจริงกับ

เตรียมได้ของตัวเร่งปฏิกิริยาแบบควบคุมปริมาณโลหะรวม 20%

ตัวเร่ง ปฏิกิริยา	ปริมาณ โลหะ นิกเกิล เริ่มต้นที่ต้องการเตรียม จริง (%)	ปริมาณโลหะนิกเกิลที่ถูกดูด ซับลงบนคาร์บอนที่เตรียมได้ จากการวิเคราะห์ด้วยเทคนิค AAS (%)	ร้อยละความต่างของนิกเกิล ระหว่างที่ต้องการเตรียมจริง กับที่เตรียมได้จริง (%)
Au ₄ Ni ₁ /C	20	18.89	5.55
Au ₃ Ni ₁ /C	25	23.04	7.84
Au ₂ Ni ₁ /C	33	31.63	4.15
Au ₁ Ni ₁ /C	50	45.19	9.62
Ni/C	100	97.32	2.68

ตารางที่ ก.4 เปรียบเทียบปริมาณนิกเกิลที่ถูกดูดซับลงบนคาร์บอนระหว่างต้องการเตรียมจริงกับ

เตรียมได้ของตัวเร่งปฏิกิริยาแบบควบคุมปริมาณทองคำที่ 20%

ตัวเร่ง ปฏิกิริยา	ปริมาณโลหะนิกเกิลเริ่มต้น ที่ต้องการเตรียมจริง (%)	ปริมาณโลหะนิกเกิลที่ถูกดูด ซับลงบนคาร์บอนที่เตรียม ได้จากการวิเคราะห์ด้วย เทคนิค AAS (%)	ร้อยละความต่างของ นิกเกิลระหว่างที่ต้องการ เตรียมจริงกับที่เตรียมได้ จริง (%)
Au ₄ Ni ₁ /C	20	18.34	8.30
Au ₃ Ni ₁ /C	25	22.82	8.72
Au ₂ Ni ₁ /C	33	31.67	4.03
Au ₁ Ni ₁ /C	50	46.88	6.24
Ni/C	100	97.32	2.68

ก.4 วงการเลี้ยวเบนของอิเล็กตรอน

การเลี้ยวเบนของอิเล็กตรอน (electron diffraction) ใน TEM เกิดจากการที่ลำอิเล็กตรอนตกกระทบบนระนาบหนึ่งๆ ในแผ่นชิ้นงานและเกิดการเลี้ยวเบนเป็นมุมเท่าๆกัน เป็นไป

ตามสมการของแบรกก์ (Bragg's equation) ดังนี้

$$2 d_{hkl} \sin \theta = n \lambda$$

โดยที่ d_{hkl} คือ ระยะห่างระหว่างระนาบ (hkl)

θ คือ มุมตกกระทบ

λ คือ ความยาวคลื่น

สำหรับภาพการเลี้ยวเบนที่ศึกษากันโดยทั่วไปในกล้อง TEM จะใช้ค่า $n=1$

$$r_{hkl} / L = \tan 2 \theta$$

และจากเงื่อนไข Bragg จะได้

$$\lambda = 2 d_{hkl} \sin \theta$$

ปกติ θ จะมีค่าน้อยมากสำหรับกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องผ่าน

ดังนั้น $\tan 2 \theta \approx 2 \theta$ และ $\sin \theta \approx \theta$

จะได้เป็น

$$L \lambda = r_{hkl} d_{hkl}$$

โดยที่ $L \lambda$ คือ camera constant และความสัมพันธ์ระหว่าง แลตทิซพารามิเตอร์ (a)

กับระยะระนาบ (d-spacing; d_{hkl}) ของวัสดุที่มีโครงสร้างแบบคิวบิก คือ simple cubic, body center cubic และ face center cubic [32]

ตัวอย่างการคำนวณ A_w/C

จากรูปการเลี้ยวเบนของ A/C แสดงดังรูปที่ 4.11

และ $L = 30$ เซนติเมตร ; $\lambda = 0.0251$ อังสตรอม ; $a = 4.0526$ อังสตรอม

จากรูป มีค่า $r = 330.8342$ พิกเซล = 3.3083 อังสตรอม

จากการวิเคราะห์ด้วยเทคนิค TEM ค่า $L \lambda$ เป็นค่าคงที่ที่ได้มาจากการขยายของกล้องโดยจะมีค่าคงที่เท่ากับ 775 หากหารด้วย r ที่มีหน่วยเป็น พิกเซล จะได้ d_{hkl} ที่มีหน่วยเป็นอังสตรอม

$$d_{hkl} = L \lambda / r_{hkl}$$

$$= 775 / 330.8342$$

$$= 2.3426 \text{ อังสตรอม}$$

$$\text{จาก } d_{hkl} = L \lambda / r_{hkl} = \frac{a}{\sqrt{h^2 + k^2 + l^2}}$$

$$\sqrt{h^2+k^2+l^2} = d_{hkl} / a$$

$$\sqrt{h^2+k^2+l^2} = 2.3426 \text{ อังสตรอม} / 4.0526 \text{ อังสตรอม}$$

$$= 1.7230 \text{ ซึ่งมีค่าประมาณ } \sqrt{3}$$

เพราะฉะนั้น

$$\sqrt{h^2+k^2+l^2} = \sqrt{1^2+1^2+1^2}$$

$$= \text{ระนาบ (111)}$$

และที่ระนาบ (200), (220), และ (311) คำนวณเช่นเดียวกัน

ก.5 การหาพื้นที่ผิวว่องไว

งานวิจัยนี้ใช้ SI 1287 potentiostat of Solatron และ โปรแกรม Corrwar

ในการทดสอบเทคนิคไซคลิกโวลแทมเมทรี (cyclic voltammetry ; CV) และ โครโนแอมเปอร์โรเมทรี (Chronoamperometry; CA)

และคำนวณพื้นที่ผิวว่องไว (ESA) ของตัวเร่งปฏิกิริยาจากพีคีดักชัน 2D-AuO ที่ความต่างศักย์ประมาณ 0 โวลต์

ค่าประจุในสารละลายโพแทสเซียมไฮดรอกไซด์มีค่า $0.000386 \text{ coul/cm}_{\text{Au}}^2$ [35]

ปริมาณตัวเร่งปฏิกิริยาบนพื้นผิวของขั้วอิเล็กโทรด ($\text{cm}_{\text{electrode}}^2$) มีค่า $200 \text{ }\mu\text{g}_{\text{Cat}}$

ตัวเร่งปฏิกิริยา $100 \text{ mg}_{\text{Cat}}$ มีปริมาณทอง $20 \text{ mg}_{\text{Au}}$

$$\text{พื้นที่ของพีคีดักชัน} = \frac{\text{ค่าประจุของตัวเร่งปฏิกิริยาที่ได้จากการอินทิเกรต (charge) coul/cm}_{\text{electrode}}^2}{0.000386 \text{ coul/cm}_{\text{Au}}^2}$$

$$\text{พื้นที่ผิวว่องไว} = \frac{\text{พื้นที่ของพีคีดักชัน cm}_{\text{Au}}^2}{\text{cm}_{\text{electrode}}^2} \times \frac{\text{cm}_{\text{electrode}}^2}{200 \text{ }\mu\text{g}_{\text{Cat}}} \times \frac{100 \text{ mg}_{\text{Cat}}}{20 \text{ mg}_{\text{Au}}} \times \frac{\text{m}^2}{10^4 \text{ cm}_{\text{Au}}^2}$$

ตัวอย่างการคำนวณค่าพื้นที่ผิวว่องไวของตัวเร่งปฏิกิริยา Au/C

พื้นที่ของพีคีดักชันของตัวเร่งปฏิกิริยา Au/C หาได้จากโปรแกรม Corr war $= 0.00354 \text{ coul/cm}_{\text{electrode}}^2$

$$\text{พื้นที่ของพีคีดักชัน} = \frac{0.00354 \text{ coul/cm}_{\text{electrode}}^2}{0.000386 \text{ coul/cm}_{\text{Au}}^2}$$

$$= 9.17098 \text{ cm}_{\text{Au}}^2/\text{cm}_{\text{electrode}}^2$$

$$\text{ดังนั้น พื้นที่ผิวว่องไว} = \frac{9.17098 \text{ cm}_{\text{Au}}^2}{\text{cm}_{\text{electrode}}^2} \times \frac{\text{cm}_{\text{electrode}}^2}{200 \text{ }\mu\text{g}_{\text{Cat}}} \times \frac{100 \text{ mg}_{\text{Cat}}}{20 \text{ mg}_{\text{Au}}} \times \frac{\text{m}^2}{10^4 \text{ cm}_{\text{Au}}^2}$$

$$\text{เพราะฉะนั้นพื้นที่ผิวว่องไวของทอง} = 43.78 \frac{\text{m}^2}{\text{g}_{\text{Au}}}$$

ก.6 การคำนวณค่าอัตราเสื่อม

ความเสถียรของตัวเร่งปฏิกิริยาหาได้จากอัตราการเสื่อมระยะยาวของตัวเร่งปฏิกิริยา (δ) ซึ่งคำนวณจากกราฟ (dI/dt) โดยกราฟจะมีความเสถียรที่เวลา 600 วินาที [37]

$$\delta = (100/I_0) \times (dI/dt)_{t>600} \quad (3.4)$$

โดยที่ δ คือ อัตราเสื่อม ($\%s^{-1}$)

I_0 คือ ค่ากระแสเริ่มต้น

$(dI/dt)_{t>600}$ คือ ค่าความชันเฉลี่ยของค่ากระแสตั้งแต่ช่วงเวลา 600 วินาทีขึ้นไป

ตัวอย่างการคำนวณหาอัตราเสื่อมของตัวเร่งปฏิกิริยา Au/C ที่ความต่างศักย์ 0.3V

ค่า I_0 และค่า $(dI/dt)_{t>600}$ ได้จากโปรแกรม Corrwar

$$I_0 = 0.002053$$

$$(dI/dt)_{t>600} = -1.7481 \times 10^{-7}$$

$$\delta = \frac{100}{0.002053} \times -1.7481 \times 10^{-7}$$

$$= 0.00851 \%s^{-1} \text{ หรือ } 8.51 (10^{-3} \% s^{-1})$$

เพราะฉะนั้นอัตราเสื่อมของตัวเร่งปฏิกิริยา Au/C

$$8.51 (10^{-3} \% s^{-1})$$